

Pošteni Nemci tudi ne mislijo in ne delajo tako, temuè tudi spoštujejo naše pravice; saj drugaèe bi ne bili omikani ljudje, èe bi ne ljubili svojega bližnjega.

Nemški jezik naj bi tedaj nikakor ne spodriival slovenskega, temuè naj bi se naravno, to je, na narodni podstavi in prav praktièno uèil, ne pa samo s suhimi, nerazumljivimi nemškimi pravili, s penitencem, s palico i. t. d. — V tretjem razredu poglavnih šol naj bi uèenci dobili 1. del praktiène slovnice nemškega jezika, in sicer vse po slovenski z lahkimi nemškimi vajami, da bi jih otroci prestavljali in se v slovnici za nemški jezik urili. V èetertem razredu naj bi se jim dal 2. del prakt. slovnice za nemški jezik s pridjanim nemškim berilom. Ravno tako naravno naj bi se uèenci tudi èasoma vadili kaj po nemški spisovati; in stavim, da bi se veè nauèili, kakor èe bi se jim uèitelj vedno grozil s palico in z drugimi neslanimi kaznimi. Ako se otroci v poglavni šoli le toliko nemškega jezika nauèe, da se nekoliko pripravijo za obširnejši uk, kateri jih èaka v višjih šolah, èe gredo naprej, — je poglavna šola zastran nemškega jezika prav dosti storila, in veè se od nje tirjati ne more.*) Kdor pa se hoèe nemškega jezika bolj na tanko uèiti, naj se ga posebej uèi. Ljudska šola mora skerbeti za splošno sreèo vsega naroda, ne pa za naše posamezne nemèune, kateri nikakor ne morejo razumeti, da bi bilo prav, èe ni vse od glave do nog „deutsch“.

Nektere vodila dobrega uèitelja.

Dobri uèitelj pozná na tanko imenitnost svojega poklica; on dobro vé, da so mu dragi biseri v skerb in varstvo zroèeni, in da mu je z njimi tudi zroèena osoda prihodnjega naroda. Uèitelj je toraj rejnik in vodnik mladih cerkvenih in derzavljanskih udov, ktere mora pripravljati, da postajajo dobri kristijani in derzavljani.

Dobremu uèitelju pa ni dosti, da le svojo nalogo pozná, ampak si tudi prizadeva, da svoje dolžnosti zvesto spolnuje. Ravná se, postavim, po takih le vodilih:

*) Skušnja nas uèi, da sama poglavna šola, naj že nemèuje kolikor more, naših deèkov ne izuri v nemščini toliko, da bi jim kaj prida koristila, èe potem šola na kol obesijo. Vredn.

1. Dobri učitelj se ogiba in varuje postopanja in pohajkovanja po gostivnicah in tudi po drugih nepotrebnih krajih, in gre vsaki večer o pravem času počivat. Utrujen duh potrebuje počitka, da se opomore in okrepi za novo delo. Počitek pa se duhu in telesu zvečer bolj prileže, kakor pozneje proti jutru. In če se večerno postopanje poštenemu človeku ne podá, koliko manj se še to spodobi učitelju, kateri mora z besedo in djanjem lepo kerščansko življenje kazati in vsi soseski biti lep izgled. Star učitelj je nekdanj rekel: „Učitelj, ki rad ponočuje znabiti še dobro uči, toda kot rejnik pa več ne služi!“ —

2. Dobri učitelj rabi juterne ure za svoje izobraženje. „Rana ura, zlata ura.“ Zjutraj je glava lahka, ker je še ne težijo skerbi in misli, in duh še ni raztresen, in je toraj pripravniši in zmožnejši za vsako delo. — Po juterni molitvi, ktere pobožni učitelj nikoli ne opušča, vzame on to ali uno šolsko pomočno knjigo v roko, in jo počasi in pazno prebira; kar dobrega v nji najde, si dobro zapomni, in pri prvi priložnosti pri učenju poskuša. Ako mu je skušnja utečna, si to s svojimi preuredbami in opombami v dnevnik zapiše, in tako množi svoje vednosti, kterih mu ni nikoli od več.

3. Dobri učitelj se vselej za nauk zvesto pripravlja. Nekdo je svoje dni verlega učitelja vprašal, koliko ur on vsaki teden za učenje porabi. „Štirideset,“ odgovori učitelj. — „Oho, to je preveč!“ reče prvi. — „Zakaj! dvajset jih potrebujem za učenje, in ravno toliko za pripravljanje,“ odgovori učitelj. — Pri pripravljanju učitelj premišljuje, kaj bo učil, in če razumé, kar bo učil. Ako učitelj sam ne razumé tega, kar uči, tud učencem razložiti in dopovedati ne more. Dobri učitelj premišljuje, kako bo ta ali uni predmet razdelil, da si ga bodo učenci ložeje prisvojili, ker malim se mora le po malem dajati. Dalje tudi preudarja, ktere reči bo treba ponavljati, ktere dostavljati, da bo vse na pravo podlago, kakor kamen na kamen, stavil, in terdno stavbo vednosti sozidal. Zadnjič še pomisli, ktere vednosti bodo njegovim učencem naj potrebnejše, in s kterimi si bodo v življenju naj bolj pomagali. —

4. Dobri učitelj ne zamuja šolskega časa, ampak skerbi da je še pred šolsko uro v šoli. On vé, da potem tudi učenci raje in o pravem času dohajajo. „Beseda gane, izgled vleče,“ — tudi tukaj velja. Učitelj pa ima tako tudi naj lepšo priložnost nagnjenja učencov spoznavati, ker s svojim obna-

šenjem pred naukom deloma pokažejo, kako se tudi zunaj šole vedejo, kadar jih učitelj viditi ne more.

5. Med naukom dobri učitelj skerbí, da vsi učenci ravno in spodobno sedé in mirno pazijo na to, kar se uči. Da pa učitelj to lažje doseže, uredi nauk tako, da se vsi učenci ob enem podučujejo, to je, da vsakemu odkaže svoje delo. Če ima učence v dva reda razdeljene, naredí, da postavim, ta čas, dokler manjše brati uči, večji pišejo s table, ali kaj drugega iz kakega berila, ali če so že bolj izurjeni, tudi iz glave kaj na papir; kadar večji berejo pa manjši prepisujejo čerke, besede in stavke, ktere jim na šolsko tablo zapiše. Ravno tako ravná pri številnji. Kadar večji pismeno številijo, pa manjši učenci čerte in številke s šolske table prepisujejo; pri številnji iz glave, pa večji učenci težje rajtenge izdelujejo, manjši pa bolj lahke, in sicer iz tistega števila, kterega vsi dobro poznajo. V sadjoreji in sviloreji in sploh v kmetijskem delu bistri učitelj podučuje večidel le umnejše in večje učence; ker pa tudi manjše učence take reči veselé, jim dá kmetijsko orodje, zlasti kar ga poznajo iz Abecednika, naštevati in razločevati.

(Dalje prih.)

Koliko računskih načinov naj se pri začetnem nauku o računanju ali rajtanju razločuje in vadi.

(Dalje.)

Ako pa soštevansko nalogo obrnemo, če namreč učencu znesek in eno iz med dveh števil, iz kterih je sestavljen, povemo, in mu rečemo, da naj drugega števila išče, postane iz tega ali odštevanska ali razločevanska naloga. Kadar iščemo namreč poglavitnega števila, rabimo odštevanje, kadar pa iščemo doklade, rabimo razločevanje. Kakor se pri soštevanji poglavitno število in doklada ločita, tako se mora tudi tukaj število ločiti, kadar se po njem poprašuje. Tedaj je pri odštevanji vse drugačno vprašanje, kakor pri razločevanji. — Soštevanska naloga bi bila:

a) Janez služi na leto 38 gl., Nace pa ima 6 gl. na leto več. Koliko služi Nace več, kakor Janez?